

Хлібне перемир'я (уривок)

Сергій Жадан

Увага! Ви читаете уривок з твору (ознайомчий фрагмент). Купуйте книжку на сайті видавництва Meridian Czernowitz.

П'єса

Уривок

І пам'ятати про тебе, сходитись і розгортати полотно пам'яті, передавати знання про тебе з рук до рук, ніби посуд із водою. Промовляти ім'я твоє, нагадуючи самому собі про незворотність усього, що сталося, і неминучість усього, що чекає надалі. Голос мій раниться об звучання твого імені, зривається, надламується, мов очеретяне стебло під дитячою рукою. Що буде з нами, тими, кому дісталася розкіш споглядання, розкіш спогадування, що нам робити з нашим минулим, яке виявилось сильнішим за нас, голоснішим, наснаженішим? Спогади наші зрушуються повітрям, як вітрило, обертають нас за сонцем, наповнюють нас гіркотою смутку, роблять серця наші болючими, ніби рани, отримані в дитинстві.

У пам'яті нашої освітлюються з ночі вогні домів, чути ріку за містом, і в небі викладено дивну карту цього світу, карту всіх його секретів, усіх закутків і западин. У пам'яті нашої росте трава на подвір'ях, оголюється, наче жіноча шкіра, річковий берег по зимі, все ближчими стають голоси, які вчили нас розмовляти з речами, з деревами, каменями й птахами, з кожною тінню, з найменшим зі спалахів. Пам'яттю нашою можна наповнювати вихолоджені помешкання, нею можна відіграти зневіру цілого покоління, втому стількох дорослих сильних людей. Пам'яті нашої достатньо, аби любити тебе, але замало, аби тебе повернути.

І ось тепер порожньо без тебе, і місце, де ти була, де чути було твій голос, наповнюється вітром, ніби дім, покинутий поспіхом, дім, у якому ще можна відчувати дитяче тепло її жіноче дихання, дім, із якого ще не вивітрився дух утіхи. Дім, у якому тобі так добре велося, дім, за яким ти доглядала, про який дбала, який ти називала своїм, дім, що без тебе втратив звучання, наче скрипка, перемерзла на лютневому холоді.

Двоповерховий будинок. Не надто багатий, ремонту років десять, мало меблів. Видно, що й раніше господарі жили не надто заможнo, а тепер і взагалі — не найкращі часи.

На першому поверсі: ліворуч — холодильник, далі духова кімната, без дверей, шафа з одягом, праворуч — канапа. Посеред кімнати — великий стіл. На підлозі — килим. На другому поверсі: ліворуч — кімната із зачиненими дверима, праворуч — відкритий куток із ліжком.

За столом сидить Толік. Тридцять із чимось, босий, у довгих шортах, яскравій

гавайській сорочці. їсть пластівці з миски.

Заходить Антон, його старший брат. У джинсах, білій сорочці й піджаку, з портфелем у руці.

Антон знервований. А ось Толік спокійний. Відривається від тарілки.

Толік. Шо ти?

Антон. Моста нема.

Толік. Так його давно нема. Тиждень, як розбили. До перемир'я ще.

Антон. Ну так я ж не знав.

Толік. Додому приїжджати частіше треба, Вася.

Антон (нервово). Додому? Ти сам коли мені дзвонив востаннє?

Толік. А шо тобі дзвонити? Ти шо — справочна?

Антон. Чорт, Толя. Моста нема.

Толік. Ну да, нема.

Антон. Я машину на блокпосту оставив, на тому березі.

Толік. Ну й дурак.

Антон. Сам дурак. Сказали: дядя, машину — на блокпост, сам — уплав.

Толік. Ну все, забудь про джип.

Антон. Ну як це — забудь? Оддадуть. Порішаємо.

Толік. Ага...

Антон. Шо, не оддадуть?

Толік. Оддадуть. І заправлять. Хоч не стріляють — і то добре.

Антон. Давно не стріляють?

Толік. З понеділка. Перемир'я. Хлібне.

Антон (заклопотано). Ну да, ну да. Хлібне. Мене лодкою надувною перевезли. Сюда ж із центру тепер не доберешся. Така дорога була, строїли її всім миром. А міст? Його ж коли відкривали, митрополит приїжджав, освячував. Все розбили, джип забрали... Де вона?

Толік (продовжує їсти). Нагорі.

Антон. А чьо нагорі?

Толік (вибухає). Ну а чьо мені її — за стіл сажать?

Антон хоче щось сказати, стримується. Підходить до холодильника, зазирає туди.

Антон. Поїсти є шо?

Толік. Пиво є.

Антон. О (дістає пиво). Тепле!

Толік. Так холодильник же виключений, Вася! Електрики нема. Розбили.

Антон. Так для чого ж ти його в холодильник поставив?

Толік. Чорт, а ти пиво не в холодильник ставиш?

Антон. У холодильник.

Толік. Вася ти.

Антон стримується, підходить до столу, відкриває пиво, довго п'є, ставить пляшку на стіл. Відкриває свій портфель, дістає звідти консерви.

Антон. Відкрий собі, а то — як студент.

Толік. Спасибі, брат.

Антон ставить банки на стіл, підходить до Толіка, нерішуче мовчить, потім обхоплює голову Толіка руками, притискає його до себе, незграбно обіймає. Починає плакати.

Антон. Нічого, брат, нічого. Якось буде. Нічого.

Толік мовчить. Антон виплакується, рукавом однієї руки витирає сльози, другою рукою далі тримає Толіка за шию.

Антон. Ти як?

Толік (хрипить). Дихати нема чим.

Антон. Да, брат, розумію. У мене тоже, знаєш, як ком ось тут, у горлі стоїть.

Толік. Шию одпусти, задушиш.

Антон відпускає, ніяково поправляє піджак.

Антон. І шо, брат? Як далі? Як будемо?

Толік знизує плечима. Антон встає, бере консерви, підходить до холодильника, ховає консерви туди, натомість дістає ще пива. Сідає, запиває пластівці пивом.

Антон. Піду піднімусь. Треба, брат.

Толік. Пиво остав.

Антон. Да-да.

Ставить пиво, підіймається сходами на другий поверх, проходить, переступаючи через розкиданий підлогою посуд. Підходить до зачинених дверей. Стоїть, зважується. Зрештою рішуче відчиняє двері, заходить досередини, причиняє двері за собою. За кілька секунд вивалюється назад, зачиняє за собою двері, мовчки спускається. Бере своє пиво, допиває.

Антон. Ти хоч би прибрав нагорі. Бардак.

Толік. Угу, тебе не спитав. Думав, приїде Антон Петрович — скаже, чим мені зайнятись.

Антон. Ладно-ладно, давай не зараз. Шо робить будемо? **Толік.** Ну, я думав, ти приїдеш — до тебе загрузимо, відвеземо.

Антон. Куду загрузимо? Немає моста, не проїдеш сюду. **Толік.** Та я в курсі.

Антон. І шо тепер?

Толік. Ну, звонить треба, в центр, в адміністрацію, хай вирішують.

Антон. Може, на собі?

Толік. До центру? іо кеме. І моста немає. Ти шо, вбрід підеш?

Антон. А в об'їзд? Скільки до іншого моста?

Толік. Так там тоже пости. І непонятно, хто стоїть. Кілометрів 25, якщо по прямій.

Антон. Та ну... А хто у нас в адміністрації?

Толік. Саня.

Антон. Хто це?

Тодік. Мер.

Антон. Саня мер? Думав, він сидить.

Тодік. Може, й сидить уже, не знаю. Тиждень тому виступав по телевізору. Ще електрика була.

Антон. Шо казав?

Тодік. За мир казав. Казав, буде перемир'я. Хлібне. Так шо по ходу не сидить.

Антон. Номер є його?

Тодік (*дістає свою стару нокіа*). Тільки дзвони сам. Я не буду.

Антон. Чьо так?

Тодік. Ну, я типу в опозиції.

Антон. Шо?

Тодік. Ну, гроші я йому винен, шо.

Антон (*роздратовано*). Чорт (*шукає в мобіліці*). Немає тут ніякого Сані мера.

Тодік. На "Ж" шукай.

Антон. Чьо на "Ж"?

Тодік. Ну, Жора він.

Антон. А чьо Жора?

Тодік. Ну, в народі його так називають. Жора. Жора мер.

Антон набирає.

Антон. Не ловить.

Тодік. Точно. Внизу не ловить. Нагору треба йти. Тільки недовго — телефон сідає.

Антон роздратовано біжить сходами нагору. Набирає.

Антон (*кричить униз*). Не ловить!

Тодік. На стілець стань!

Антон. Шо?!

Тодік. На стілець, кажу, стань!

Антон хапає стілець, вилазить на нього, знову набирає.

Антон (*дочекавшись виклику*). Алло! Жора? Саня?! Саша? Саш, добрий день. Антон, Шевцов. Да, да, я. Спасибі, я вас тоже радий. Саш, у нас тут ЧП невелике. Мама померла. Да, наша, законна. Да, зовсім. Да-да, спасибі, спасибі, нам тоже жалко... А проблема в чому? Проблема в тому, шо моста немає. Ну да, ви в курсі, ясно. А ми за мостом живемо, коло бази колишньої. Ну і шо нам тепер? Не на понтонах же її переправляти, правильно? І тут же ми її не оставим, треба все оформити, поховать, правильно ж? Ну от. Так, може, ви, як законна влада, допоможете?.. Шо? Шо мама робе? Шо робе? Я ж сказав: померла мама. Лежить. Де лежить? Да яка різниця де. Лежить, все харашо з нею. Поховати її тільки треба, літо ж надворі... Да? Поможете? Коли? Завтра? Да? Документи зберемо. Спасибі вам, Жора. Саня, Саша. Спасибі, да, почекаємо, ясно. Спасибі,

Кінець ознайомчого фрагменту.